(?) vieta, kuri nebuvo pažymėta jokiame miesto plane. Sklype buvo tiriama iki projektinio 2,2–2,4 m gylio. Nustatyta, kad sklypas pokariu paaukštintas. XX a. datuojami sluoksniai siekia iki 1,2 m gylį. Žemiau aptikti niveliaciniai XVIII a. datuojami sluoksniai. Rankiniu kalamuoju zondu nustatyta, kad sklypo vietoje toliau yra dumblingas su senosios Dangės vaga ar salpa sietinas sluoksnis.

Didžioji Vandens St. 27

An excavation and survey were conducted at the site of new utility lines on the plot at Didžioji Vandens St. 27. During the investigation, 17th–20th-century layers were recorded in the street, which was not paved until the very end of the 19th century. No traces of the old River Dangė were discovered in the street. Meanwhile, 18th–19th-century foundations and paving were found on the plot (Figs. 1, 2).

KRAŽIAI

Donatas Zubrickas

Vytauto, Kapų, Medeinės ir Kolegijos gatvės

2016 m. Kražiuose buvo numatyta naujai pakloti naują 2,637 km ilgio elektros kabelio liniją. Visų pirma suprojektuotoje elektros kabelio trasos vietoje atlikti žvalgomieji tyrimai, ištirti 54 1x1 m dydžio šurfai (bendras ištirtas 54 m^2 plotas). 2016 m. šurfais tirta Vytauto, Kapų, Medeinės ir Kolegijos gatvėse.

Žvalgomųjų tyrimų metu didesnėje šurfų dalyje fiksuoti vėlyvi XIX–XX a. kultūriniai sluoksniai bei užstatymo liekanos. Archeologinis sluoksnis aptiktas į V nuo Kražių kolegijos (šurfai 14–17), į R nuo kolegijos (šurfai 19–21), Medeinės gatvės R dalyje (šurfai 26, 36) bei saugomos teritorijos V dalyje ties Vytauto gatve (šurfai 4, 13).

Ties Vytauto gatve kastuose šurfuose 4 ir 13 (ties saugomos teritorijos V riba) fiksuoti niveliaciniai sluoksniai, suformuoti užpilant šioje vietoje buvusios upelės vagą. Maždaug nuo 1,1–1,3 m gylio tirtas sluoksnis su XVII–XVIII a. radiniais. Šurfe 4 apie 1,5 m gylyje aptikti susmeigti iki 5 cm skersmens mediniai kuolai (žvejybos vieta?).

Į R nuo Kražių kolegijos tirtuose šurfuose 20–21 po paviršiniu sluoksniu fiksuotas tokios pačios spalvos iki 1,9 m storio kultūrinis sluoksnis su XVII–XX a. radiniais. Įžemis nepasiektas. Vidutiniškai nuo 1,2 m gylio išskirtas archeologinis horizontas, nes nuo minėto gylio aptikta jau XVII–XVIII (XIX?) a. datuojamų radinių. Šurfe 19 XVIII–XIX a. datuojamas archeologinis sluoksnis aptiktas jau 40 cm gylyje. Į V nuo kolegijos tirtuose šurfuose 14–17 iki 40 cm storio XVI–XVII a. datuojamas kultūrinis sluoksnis fiksuotas vidutiniškai 20–40 cm gylyje. Panašiame gylyje minėto laikotarpio kultūrinis sluoksnis aptiktas Medeinės gatvės R dalyje kastuose šurfuose 26 ir 36.

Atsižvelgus į tyrimų rezultatus, į V nuo kolegijos pastato šurfų 14–17 bei į R nuo Medeinės gatvėje tirtų šurfų 26 ir 36 aplinkose dalį elektros kabelio nutarta pakloti uždaruoju prastūmimo būdu. Suprojektuotos elektros kabelio trasos vietoje iki įžemio tirtos 1 m pločio perkasos. Iš viso ištirta 14 perkasų, 177 m^2 plotas.

Šių tyrimų metu surinkta radinių bei fiksuotos į įžemį įgilintos struktūros, t. y. perkasimai bei ūkinės duobės. Tik 2 perkasose aptikta pamatų bei grindinys (1 pav.). Vienas pamato fragmentas bei grindinys aptiktas perkasoje 1, tirtoje ties Medeinės gatve, bei vienas iš lauko akmenų krautas pamatas – perkasoje

1 pav. Pamatas perkasoje 11 iš R. D. Zubricko nuotr.
Fig. 1. The foundation in trench 11, as seen from the E.

2 pav. Perkasa 2, XVII a. puodas. D. Zubricko nuotr.
Fig. 2. Trench 2, a 17th-century pot.

11, tirtoje palei Kolegijos gatvę. Bendrai žvalgomųjų ir detaliųjų tyrimų metu inventorinta 1650 vienetų XVI–XVIII a. radinių (2 pav.).

Vytauto, Kapų, Medeinės, and Kolegijos Streets

In 2016, a survey and excavation were conducted at the site of a new power cable route in Kražiai. A total of 231 m^2 was excavated and foundations (Fig.1), paving, and 1650 16th–18th-century finds were discovered (Fig. 2).

KRUONIS

Atas Žvirblys

Vilniaus gatvė 1

2016 m. lapkričio mėnesį Kruonio miestelio istoriniame centre (UK 17092), sklype Vilniaus g. 1 (Kaišiadorių r.) vykdyti žvalgomieji tyrimai. Jų metu ištirti du 2x1 (2 m^2) ir 1x1 m (1 m^2) dydžio šurfai – iš viso 3 m^2 plotas.

Tyrimų vieta yra Kruonio miestelio aikštės ŠV kampe, ties buvusia reikšminga kelių sankryža, kurioje kirtosi keliai iš Kauno į Merkinę ir iš Darsūniškio į Žiežmarius. Urbanistikos istoriko Algimanto Miškinio nuomone, iki XVI a. vidurio gyvenvietės branduolys buvo atokiau nuo šios sankryžos. Iš 1693 m. duomenų jau žinoma, kad sklypai prie aikštės, o kartu ir prie minėtų kelių sudarė beveik pusę visų miestelio sklypų. 1775 m. Kruonio dvaro inventoriuje minimi tik 2 sklypai prie miestelio aikštės, viename jų stovėjo vienintelė miestelyje smuklė. 1847 m. plane pirmą sykį gana detaliai užfiksuota Kruonio aikštė. Planuotų tyrimų vietoje, jos Š šone pažymėti 5 namai (Miškinis A., *Rytų Lietuvos miestai ir miesteliai*, V., 2002, kn. I, p. 167–189). XIX a. II pusėje turėjo būti pastatyta 2 aukštų medinė smuklė aikštės Š šone, numatytų tyrimų vietoje. 1986 m. smuklės pastatas savavališkai nugriautas Kruonio kolūkio pirmininko A. Vainausko iniciatyva.

Šurfas 1 tirtas sklypo V pusėje, į V nuo esančio gyvenamojo namo. 2x1 m dydžio šurfas ištirtas iki 1,35 m gylio nuo esamo žemės paviršiaus. Užfiksuotas iki 1,25 m storio kultūrinis sluoksnis. Tyrimų pradžioje po 8–12 cm storio velėna iki 57 cm gylio fiksuotas 3 horizontų (ruda žemė su smėlio priemaišomis, tamsiai pilka žemė, gelsvas smėlis) 40–48 cm storio